

REVISIONSRAPPORT
**GRUNDLÄGGANDE
GRANSKNING AV
KOLLEKTIVTRAFIKNÄMNDEN**

Revisionskontoret
Pia Holm,
Kommunal revisor
Dnr: REV/14/2023

Innehållsförteckning

1	BAKGRUND.....	3
2	SYFTE OCH REVISIONSFRÅGOR.....	3
3	AVGRÄNSNING.....	3
4	REVISIONSKRITERIER.....	4
5	ANSVARIG STYRELSE/NÄMND.....	4
6	METOD	4
7	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	4
7.1	STYRNING, UPPFÖLJNING OCH KONTROLL.....	4
7.1.1	Verksamhetsplan och budget	4
7.1.2	Tolkning av fullmäktiges mål	5
7.1.3	Uppföljning och rapportering	6
7.1.4	Beslut om åtgärder	9
7.1.5	Nämndens arbete med internkontrollplan.....	11
7.2	MÅLUPPFYLLELSE	12
7.2.1	Mål för verksamhet och ekonomi	12
7.2.2	Ekonomiskt resultat förenligt med budget.....	13
7.3	BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER	14
8	KVALITETSSÄKRING	15
9	UNDERTECKNANDE.....	15
10	BILAGOR	16
	BILAGA 1 NÄMNDENS FÖLJSAMHET TILL UPPFÖLJNINGSPLANEN	16
	BILAGA 2 STICKPROV – DELEGATIONSBESLUT	17

1 BAKGRUND

Regionens revisorer granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom styrelsen och nämndernas verksamhetsområden. Revisorererna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt att de föreskrifter som gäller för verksamheten följs. De ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Den grundläggande granskningen genomförs varje år avseende nämnder och styrelser och är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser.

Kollektivtrafiknämnden är en ny nämnd från 2023. Nämnden ansvarar för kollektivtrafikfrågor i regionen och ska fullgöra regionens uppgift som regional kollektivtrafikmyndighet som följer av lag (2010:1065) om kollektivtrafik.

2 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGOR

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge underlag för revisorererna att uttala sig om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt och om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Revisionsfrågor

Granskningen besvarar följande revisionsfrågor:

Styrning, uppföljning och kontroll

- Har nämnden antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?
- Finns mål för nämndens ekonomi och verksamhet som utgår från fullmäktiges viljeinriktning och prioritering?
- Har nämnden haft en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen?
- Har nämnden fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och verksamhetsmål?
- Har nämnden bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?

Måluppfyllelse

- När nämnden fastställda mål för verksamhet och ekonomi?
- Har nämnden ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?

3 AVGRÄNSNING

Granskningen har avgränsats till verksamhetsåret 2023. Nämndens räkenskaper omfattas inte av denna granskning, dessa granskas i samband med regionens bokslut.

4 REVISIONSKRITERIER

Vår bedömning har utgått från:

- Kommunallag (2017:725)
- Lag (2010:1065) om kollektivtrafik
- Styrmodell för Region Jämtland Härjedalen (RS/101/2015)
- Regionplan och budget 2023-2025 (RS/513/2022)
- Reglemente för kollektivtrafiknämnden i Region Jämtland Härjedalen 2023–2026 (RS/452/2022)
- Kollektivtrafiknämndens verksamhetsplan 2023 (KTN/14/2023)
- Reglemente och riktlinje för intern styrning och kontroll (RS/598/2018)
- Fullmäktigebeslut

5 ANSVARIG STYRELSE/NÄMND

Granskningen avser kollektivtrafiknämnden.

6 METOD

Granskningen har utförts genom inhämtning och granskning av styrande dokument, protokoll, månads- tertial- och delårsrapporter samt årsredovisning. Inhämtning av uppgifter har även skett genom revisionsdialog med nämnden och inhämtning av skriftliga svar på frågor.

Substansgranskning har utförts för att i erforderlig omfattning verifiera gjorda utsagor samt att system och rutiner fungerar på avsett sätt.

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 STYRNING, UPPFÖLJNING OCH KONTROLL

7.1.1 Verksamhetsplan och budget

Revisionsfråga: Har nämnden antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?

Nämnderna och regionstyrelsen fastställer sina verksamhetsplaner med budget för nästkommande verksamhetsår i november. Planerna anmäls sedan till regionfullmäktige.¹

Kollektivtrafiknämnden är en ny nämnd från 2023 och fastställde sin verksamhetsplan med budget i januari 2023.²

Verksamhetsplanen anmäldes till regionfullmäktige i februari 2023.³

¹ Region Jämtland Härjedalens styrmodell (RS/101/2015), fastställd av regionfullmäktige 2021-10-20 §123

² Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-01-19 §8, Kollektivtrafiknämndens verksamhetsplan 2023 (KTN/14/2023)

³ Regionfullmäktiges protokoll 2023-02-14 §4, Anmälan av inkomna handlingar till regionfullmäktige

Verksamhetsplanen reviderades genom uppdatering av målvärden för brutto- och nettokostnadsutveckling i september 2023⁴, utifrån en uppdaterad beräkning baserad på det faktiska utfallet för 2022. Den reviderade verksamhetsplanen har anmälts till regionfullmäktige⁵.

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden har fastställt en verksamhetsplan med budget i enlighet med styrmodellen.

7.1.2 Tolkning av fullmäktiges mål

Revisionsfråga: Finns mål för nämndens ekonomi och verksamhet som utgår från fullmäktiges viljeinriktning och prioritering?

Förtroendevalda och medarbetare arbetar efter en gemensam styrmodell⁶. Syftet med modellen är att säkerställa nedbrytning från inriktning, mål och ekonomiska ramar på politisk nivå till genomförande och resultat samt uppföljning i verksamheten. All planering och uppföljning ska enligt styrmodellen utgå från fyra strategier. Strategierna beskriver den politiska viljeinriktningen och övergripande prioriteringar för de kommande tre åren.

De fyra strategierna är:

- Strategi för länets utveckling
- Strategi för vård
- Strategi för våra medarbetare
- Strategi för en god ekonomi

Regionfullmäktige har i regionplanen⁷ beslutat om prioriterade mål inom strategierna. Under respektive prioriterat mål finns ett antal uppdrag till regionstyrelsen och nämnderna som utifrån de prioriterade målen och uppdragen ska fastställa nämndspecifika verksamhetsplaner. Verksamhetsplanerna ska visa hur styrelsen eller respektive nämnd ska bidra för att uppnå de prioriterade målen inom fastställda ekonomiska ramar.

Kollektivtrafiknämndens verksamhetsplan⁸ innehåller 13 verksamhetsmål som är kopplade till tre av regionfullmäktiges fyra strategier med tillhörande prioriterade mål.

- Strategi för länets utveckling:
 - Prioriterat mål - Goda kommunikationer inom samt till och från Jämtland Härjedalen, fyra verksamhetsmål.
- Strategi för våra medarbetare:
 - Prioriterat mål - Säkra långsiktig kompetensförsörjning och goda anställningsvillkor, två verksamhetsmål.
 - Prioriterat mål - Aktivt medarbetarskap och ledarskap, två verksamhetsmål.

⁴ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-09-21 §57, Uppföljning och revidering av kollektivtrafiknämndens verksamhetsplan 2023 (KTN/14/2023)

⁵ Regionfullmäktiges protokoll 2023-10-18 §89, Anmälan av inkomna handlingar till regionfullmäktige

⁶ Region Jämtland Härjedalens styrmodell (RS/101/2015), fastställd av regionfullmäktige 2021-10-20 §123

⁷ Regionplan och budget 2023–2025 (RS/513/2022), fastställd av regionfullmäktige 2022-11-15 §144

⁸ Verksamhetsplan 2023 Kollektivtrafiknämnden, fastställd 2023-01-19 §8

- Prioriterat mål - Utveckla en hälsofrämjande arbetsmiljö, två verksamhetsmål.
- Strategi för en god ekonomi:
 - Prioriterat mål - En ekonomi i balans genom god styrning och uppföljning, två verksamhetsmål.
 - Prioriterat mål – Långsiktig investeringsplanering, ett verksamhetsmål.

Enligt regionplanen och det prioriterade målet en hållbar miljö har samtliga nämnder i uppdrag att minska sin påverkan på miljön. Kollektivtrafiknämndens verksamhetsplan innehåller inget verksamhetsmål kopplat till det prioriterade målet. Miljömål finns däremot i Trafikförsörjningsprogrammet⁹ och nämnden beslutade att godkänna Uppföljning av Trafikförsörjningsprogram Jämtlands län 2021–2026 i maj 2023¹⁰. Det finns målvärden för samtliga verksamhetsmål, antingen i form av genomförd aktivitet eller i form av numeriskt målvärde.

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden i huvudsak har mål för ekonomi och verksamhet som utgår från strategierna i styrmodellen och de prioriterade målen i regionplanen.

7.1.3 Uppföljning och rapportering

Revisionsfråga: Har nämnden haft en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen?

Regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden samt hälso- och sjukvårdsnämnden ska redovisa en kort ekonomisk verksamhetsrapport per februari, mars, maj, juni, september, oktober och november.¹¹

Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska redovisa en tertialrapport per april som innefattar både ekonomisk verksamhetsrapport samt resultat för måluppfyllelse.¹²

Regionstyrelsen ska enligt kommunallagen upprätta en delårsrapport till regionfullmäktige en gång per år, efter augusti månad. Rapporten grundar sig på de delårsrapporter som samtliga nämnder samt dess underliggande verksamhetsnivå och bolagen levererar i september.¹³

Regionstyrelsen ska till regionfullmäktige upprätta en årsredovisning inklusive koncernredovisning för regionen i april. Årsredovisningen grundar sig på de verksamhetsberättelser som samtliga nämnder samt dess underliggande verksamheter och bolagen har levererat i februari/mars.¹⁴

Kollektivtrafiknämnden ska vid regionfullmäktigesammanträden redovisa uppdrag som fullgjorts enligt delegation från fullmäktige och informera från verksamheten om ärenden

⁹ Trafikförsörjningsprogram Jämtlands län 2021–2026 (rev) (RS/872/2020), reviderad av regionfullmäktige 2022-12-07 §170

¹⁰ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-05-17 §37, Uppföljning av trafikförsörjningsprogram samt årlig rapport om allmän kollektivtrafik (KTN/35/2023)

¹¹ Region Jämtland Härjedalens styrmodell (RS/101/2015), fastställd av regionfullmäktige 2021-10-20 §123

¹² Region Jämtland Härjedalens styrmodell (RS/101/2015), fastställd av regionfullmäktige 2021-10-20 §123

¹³ Region Jämtland Härjedalens styrmodell (RS/101/2015), fastställd av regionfullmäktige 2021-10-20 §123

¹⁴ Region Jämtland Härjedalens styrmodell (RS/101/2015), fastställd av regionfullmäktige 2021-10-20 §123

som har betydelse för fullmäktiges utövning av sin verksamhetsstyrning (kollektivtrafiknämndens rapport).¹⁵

Månadsrapporter

Kollektivtrafiknämnden har behandlat månadsrapporter under året, vilket vi uppfattar sker enligt samma ordning som den regionala utvecklingsnämndens rapportering. Månadsrapporterna har kortfattat handlat om ekonomi, verksamhet och personal. I månadsrapporterna för februari och mars framgår att verksamheten redan vid budgetprocessen förutsett att en kostnadsstegring inom allmän kollektivtrafik skulle medföra ett prognosticerat underskott för 2023 beräknat till 21,5 mkr. I månadsrapporterna för september, oktober och november framgår att nya upphandlingar tagit sikte på stabila produktionskostnader och långsiktiga avtal. För ökat resande och intäkter har det pågått arbeten med översyn av prismodell, nytt biljett- och betalsystem samt intäktssäkring genom biljettkontroller. Samtliga månadsrapporter per februari¹⁶, mars¹⁷, maj¹⁸, juni¹⁹, september²⁰, oktober²¹ och november²² har godkänts av nämnden.

Tertialrapport

Tertialrapporten godkändes i maj²³. Enligt protokollet var tolv verksamhetsmål (sjukfrånvaro redovisades separat) delvis uppfyllda och arbete pågick. Av verksamhetsmålen var 33 procent gröna, 50 procent gula och 17 procent röda. Av den genomgång vi gjort av rapporten verkar procentsiffrorna avse de prioriterade målen. Vår summering av verksamhetsmålen visar fem gröna (42 procent), fyra gula (33 procent) och tre röda (25 procent). I huvudsak var det inom strategi för medarbetare som verksamhetsmålen var uppfyllda med tre av fem uppfyllda mål. Antalet registrerade resor hade ökat med cirka 0,4 miljoner jämfört med samma period 2022.

Ekonomiskt utfall visade en ackumulerad avvikelse mot budget med -4,9 mkr. Prognostiserad avvikelse mot budget för helåret uppgick till -15,9 mkr. Sjukfrånvaron låg på totalt 3,5 procent och hade ökat med 1,4 procentenheter jämfört med föregående år. Tertialrapporten expedierades till regionstyrelsen.

Delårsrapport

Delårsrapporten godkändes i september²⁴. Enligt protokollet var tolv verksamhetsmål (sjukfrånvaro redovisades separat) delvis uppfyllda och arbete pågick. Av sammanfattningen i rapporten framgår att det i huvudsak var mål avseende ekonomisk utveckling som inte var uppfyllda och bedömdes inte kunna nås under året. För verksamhetsmålen var 75 procent gröna, 8 procent gula och 17 procent röda. Resandet och intäkterna hade tagit fart men ett förändrat arbets- och resandemönster hade fortsatt viss påverkan.

Ekonomiskt utfall visade en ackumulerad avvikelse mot budget med -4,6 mkr. Prognostiserad avvikelse mot budget för helåret uppgick till -12,8 mkr. Bedömningen var att det inte var realistiskt att återställa det upparbetade underskottet innevarande år. Sjukfrånvaron

¹⁵ Reglemente för kollektivtrafiknämnden i Region Jämtland Härjedalen 2023–2026 (RS/452/2022)

¹⁶ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-04-05 §30, Månadsrapport februari 2023 (KTN/7/2023)

¹⁷ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-05-17 §40, Månadsrapport mars 2023 (KTN/7/2023)

¹⁸ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-09-21 §58, Månadsrapporter maj och juni 2023 (KTN/7/2023)

¹⁹ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-09-21 §58, Månadsrapporter maj och juni 2023 (KTN/7/2023)

²⁰ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-10-26 §68, Tjänsteskrivelse Månadsrapport september 2023 (KTN/7/2023)

²¹ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-11-23 §80, Månadsrapport oktober 2023 (KTN/7/2023)

²² Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-12-14 §90, Månadsrapport november 2023 (KTN/7/2023)

²³ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-05-17 §41, Tertialrapport april 2023 (KTN/29/2023)

²⁴ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-09-21 §59, Delårsrapport augusti 2023 (KTN/36/2023)

låg på totalt 8,7 procent och hade ökat med fem procentenheter jämfört med föregående år. Delårsrapporten expedierades till regionstyrelsen.

Årsredovisning

Årsredovisningen för 2023 godkändes av nämnden i februari 2024²⁵ och expedierades till regionstyrelsen och regionfullmäktige. Det ekonomiska utfallet visade en negativ avvikelse mot budget med -14,9 mkr. Avvikelsen består av ökade intäkter med 32,7 mkr och ökade kostnader med 47,6 mkr. De ökade intäkterna beror främst på konsumentintäkter och bidrag samt intäkt för särskild kollektivtrafik medan de ökade kostnaderna främst beror på entreprenörsersättningar för den allmänna kollektivtrafiken samt kostnader för särskild kollektivtrafik. För redogörelse av måluppfyllelse, se avsnitt 7.2.

Uppföljningsplan

I verksamhetsplanen finns nämndens uppföljningsplan, en sammanträdesplanering. Den planerade uppföljningen har följts. En tabell med redovisning av nämndens följsamhet till planen redovisas i bilaga 1.

Nämndens uppföljning av uppdrag från regionfullmäktige och uppdrag till regiondirektör

Vi har inte noterat att nämnden fått några uppdrag från regionfullmäktige under året.

En genomgång av uppdrag till regiondirektören visar att samtliga uppdrag som skulle återredovisas till nämnden under 2023 har återredovisats.

Nämnden har rapporterat från verksamheten vid samtliga fullmäktigesammanträden under året.²⁶

Protokoll

Enligt lag ska ett protokoll

- redovisa vilka ledamöter och ersättare som har tjänstgjort och vilka ärenden som har handlagts.²⁷
- justeras senast fjorton dagar efter sammanträdet.²⁸
- tillkännages på anslagstavlan senast andra dagen efter det att protokollet har justerats. Av tillkännagivandet ska det framgå var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag det har tillkännagetts. Tillkännagivandet får inte tas bort från anslagstavlan före överklagandetidens utgång.²⁹ Överklagandetiden är 3 veckor från den dag då det tillkännagavs att protokollet över beslutet justerats.³⁰

En nämnd får handlägga ärenden endast om fler än hälften av ledamöterna är närvarande.³¹

Kollektivtrafiknämnden har haft åtta sammanträden under året. Protokollen har signerats digitalt samt justerats och anslagits i enlighet med kommunallagen. Nämnden har under året varit beslutsför vid samtliga sammanträden.

²⁵ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2024-02-21 §6, Kollektivtrafiknämndens årsredovisning 2023 (KTN/12/2024)

²⁶ Regionfullmäktiges protokoll, Nämndernas och revisionens rapporter till regionfullmäktige 2023 (RS/12/2023)

²⁷ Kommunallag (2017:725) 5 kap. 66 §

²⁸ Kommunallag (2017:725) 5 kap. 69 §

²⁹ Kommunallag (2017:725) 8 kap. 12 §

³⁰ Kommunallag (2017:725) 13 kap. 5 §

³¹ Kommunallag (2017:725) 6 kap. 27 §

Delegationsbeslut

Kollektivtrafiknämnden har, under vissa förutsättningar enligt lag³², rätt att delegera beslutanderätt i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden till presidiet, ett utskott, en ledamot eller ersättare, eller till en anställd.³³

Samtliga delegationsbeslut ska anmälas till nämnden vid första sammanträdet efter att beslutet fattats. Besluten ska anmälas i sin helhet med undantag för beslut om anställningar och beslut om färdtjänst som anmäls i form av en delegationslista, en sammanställning över fattade beslut. Delegationsbesluten ska minst innehålla beslutsfattare, beslutsdatum, hänvisning till vilken punkt i delegationsbestämmelserna som beslutet stödjer sig på samt vem eller vad det berör. Delegationsbeslut och tillhörande handlingar ska diarieföras och/eller registreras.³⁴

Kollektivtrafiknämnden har återrapporterat delegationsbeslut vid alla utom ett av sina ordinarie sammanträden. Protokollen för anmälan av delegationsbesluten hänvisar till diarienummer och dokumentnummer i diariet för aktuell handling. Delegationsbesluten finns tillgängliga som underlag i sammanträdeshandlingarna inför sammanträdet men är i vissa fall skyddade på grund av sekretess eller personuppgifter.

En stickprovskontroll visar att delegationsbesluten avseende anställningar saknar hänvisning till vilken punkt i delegationsbestämmelserna som beslutet stödjer sig på samt uppgift om beslutsfattare. Ett delegationsbeslut har inte anmälts till nämnden vid första sammanträdet efter att beslutet fattats. En tabell med redovisning av stickproven finns i bilaga 2.

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden har haft en tillfredsställande uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen och nämndens reglemente.
- Vi bedömer att upprättande, justering och tillkännagivande av protokoll har varit tillfredsställande.
- Vi bedömer att rutiner och arbetssätt avseende delegationsbeslut inte varit helt tillfredsställande.

7.1.4 Beslut om åtgärder

Revisionsfråga: Har nämnden fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och verksamhetsmål?

Region Jämtland Härjedalens uppföljning ska medverka till en förbättrad styrning och måluppfyllelse genom att bygga på en korrekt och tillförlitlig redovisning och periodiseringar av hög kvalitet. Därtill ska uppföljningen även genom att beskriva avvikelserna i förhållande till uppställda mål och beslutad budget, vara underlag för genomförande av åtgärder.³⁵

³² Kommunallag (2017:725) 6 kap. §§ 37–39 samt 7 kap. §§ 5–8

³³ Delegationsbestämmelser för kollektivtrafiknämnden i Region Jämtland Härjedalen 2023–2026 (KTN/13/2023)

³⁴ Delegationsbestämmelser för kollektivtrafiknämnden i Region Jämtland Härjedalen 2023–2026 (KTN/13/2023)

³⁵ Region Jämtland Härjedalens styrmodell (RS/101/2015), fastställd av regionfullmäktige 2021-10-20 §123

Helårsprognosen för 2023 har under året varierat enligt följande:

Upprättad prognos, månad	Prognos för helår, avvikelse mot budget (mkr)
Februari	-18,9
Mars	-18,9
Tertialrapport	-15,9
Maj	-15,9
Juni	-15,9
Delårsrapport	-12,8
September	-12,8
Oktober	-17,4
November	-17,4
År 2023, utfall	-14,9

I månadsrapporterna har orsaker till de mest väsentliga avvikelserna redovisats. En återkommande kommentar är att resande och biljettintäkter inte nått upp till den nivå som rådde före pandemin samt en omvärldsdriven kostnadsutveckling. Antalet anställda har ökat på grund av att verksamheten hämtat hem tidigare köpta tjänster samt tjänster som tidigare organiserats inom regionservice. Enligt månadsrapport för februari som godkändes i april³⁶ beslutades att regiondirektören fick i uppdrag att till nästa sammanträde redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att nå en ekonomi i balans samt föreslå eventuella ytterligare åtgärder.

Upprättad redovisning av vidtagna åtgärder för att få en ekonomi i balans godkändes av nämnden i maj³⁷ där regiondirektören även fick i uppdrag att vid nämndens sammanträde i september återrapportera behovet av eventuella nya åtgärder samt återkomma med en fördjupad information om gjorda och kommande åtgärder avseende utmaningen att säkerställa den digitala tillgängligheten som möjliggör betalning för resor. Upprättad redovisning av vidtagna åtgärder för att få en ekonomi i balans godkändes av nämnden i september³⁸.

Tertialrapporten som godkändes i maj³⁹ visade att den ekonomiska situationen förbättrats och att prognosen för året var -15,9 mkr. I den nya bedömningen låg ökade intäkter och sänkta kostnader. Utvecklingen av bränsleindex var svårbedömd på grund av världsläget och verksamheten arbetade med att främja ökat kollektivt resande, översyn av prismodeller samt övriga anpassningar inom befintliga avtal och beslut.

Delårsrapporten som godkändes i september⁴⁰ visade att den ekonomiska situationen förbättrats ytterligare och att prognosen för året var -12,8 mkr. Prognosen hade förbättrats främst avseende trafikknostnader i allmän kollektivtrafik där indexuppräknning fått en lägre

³⁶ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-04-05 §30, Månadsrapport februari 2023 (KTN/7/2023)

³⁷ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-05-17 §39, Redovisning av åtgärder för att nå en ekonomi i balans (KTN/57/2023)

³⁸ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-09-21 §60, Redovisning av åtgärder för att nå en ekonomi i balans (KTN/57/2023)

³⁹ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-05-17 §41, Tertialrapport april 2023 (KTN/29/2023)

⁴⁰ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-09-21 §59, Delårsrapport augusti 2023 (KTN/36/2023)

effekt under året än befarat. Även driftanslaget till Norrtåg beräknades bli 2,6 mkr lägre. Det beslutades att föreslå regionstyrelsen att föreslå regionfullmäktige att tillskjuta ytterligare medel för att klara en ekonomi i balans, alternativt tillåta nämnden att gå med underskott under 2023. Detta eftersom beslutade resultatförbättrande åtgärder inte fått tillräcklig effekt och bedömningen att det inte var realistiskt att återställa underskottet under innevarande år.

Månadsrapporten för oktober godkändes i november⁴¹ och visade att den ekonomiska situationen försämrats och att prognosen för året var -17,4 mkr utifrån justering för trend med ökade kostnader, främst inom anropsstyrd trafik och rörliga trafikersättningar. Inget beslut om ytterligare åtgärder. Månadsrapporten för november godkändes i december⁴² och visade att helårsprognosen var oförändrad. Inget beslut om ytterligare åtgärder.

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden har beslutat om åtgärder vid avvikelser från budget och verksamhetsmål.

7.1.5 Nämndens arbete med internkontrollplan

Revisionsfråga: Har nämnden bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?

Enligt lag ska nämnderna se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.⁴³

Regionstyrelsen och nämnderna får uppföljning kopplat till internkontroll två gånger per år och beslutar därefter om eventuella åtgärdsplaner utifrån gjorda redovisningar. Arbetet med internkontroll regleras i ett av regionfullmäktige fastställt internkontrollreglemente.⁴⁴

Nämnderna ansvarar för intern kontroll inom sina respektive verksamhetsområden och ska fastställa internkontrollplaner inom sina ansvarsområden.⁴⁵

Bedömning av om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig ska ske för helåret. Bedömningen ska dokumenteras i förvaltningarnas/nämndernas uppföljningsrapporter. I bedömningen ingår att bedöma ändamålsenligheten av processen för intern styrning och kontroll samt hur tillämpningen har fungerat och vid behov föreslå förbättringsåtgärder.⁴⁶

Kollektivtrafiknämnden fastställde sin internkontrollplan för 2023 i januari 2023⁴⁷. Internkontrollplanen består av sju risker kopplade till strategierna länets utveckling, våra medarbetare och ekonomi. I planen finns en riskmatris och beskrivning av risk, konsekvens och bakomliggande orsak samt hantering av risk, åtgärder och ansvarig för genomförandet.

Uppföljning av internkontrollplanen har gjorts två gånger under året. Enligt uppföljningen som godkändes i maj⁴⁸ har inga väsentliga avvikelser/konsekvenser kopplat till de identifierade riskerna framkommit under perioden. En risk hade status åtgärd genomförd och klar,

⁴¹ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-11-23 §80, Månadsrapport oktober 2023 (KTN/7/2023)

⁴² Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-12-14 §90, Månadsrapport november 2023 (KTN/7/2023)

⁴³ Kommunallag (2017:725) 6 kap. 6 § 2 st.

⁴⁴ Region Jämtland Härjedalens styrmodell (RS/101/2015), fastställd av regionfullmäktige 2021-10-20 §123

⁴⁵ Reglemente för intern kontroll och styrning (RS/598/2018)

⁴⁶ Riktlinje för intern styrning och kontroll (RS/598/2018), beslutad av regionstyrelsen 2018-08-28

⁴⁷ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-01-19 §9, Kollektivtrafiknämndens internkontrollplan 2023 (KTN/15/2023)

⁴⁸ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-05-17 §38, Uppföljning av kollektivtrafiknämndens internkontrollplan 2023 (KTN/15/2023)

fyra risker åtgärd delvis genomförd och två risker åtgärd inte genomförd. Enligt uppföljningen som godkändes i november⁴⁹ har inga väsentliga avvikelser eller skador noterats. Två risker hade status åtgärd genomförd och klar, fem risker åtgärd pågående enligt plan och en risk åtgärd försenad. Åtgärd av risken för lagefterlevnad GDPR är försenad på grund av att registerkoordinator saknas.

Kollektivtrafiknämnden fastställde internkontrollplan för 2024 i december 2023.⁵⁰

Vi har inte funnit någon samlad bedömning av om nämndens interna styrning och kontroll varit tillräcklig.

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden bedrivit ett systematiskt arbete med risker och att den interna kontrollen varit ändamålsenlig. Dock rekommenderar vi nämnden att per helår dokumentera sin samlade bedömning av om den interna styrningen och kontrollen varit tillräcklig.

7.2 MALUPPFYLLELSE

7.2.1 Mål för verksamhet och ekonomi

Revisionsfråga: När nämnden fastställda mål för verksamhet och ekonomi?

Av nämndens årsredovisning⁵¹ framgår att 12 verksamhetsmål återredovisas. Sju verksamhetsmål redovisas som gröna vilket innebär att målen har uppnåtts. Två verksamhetsmål redovisas som gula vilket innebär delvis uppfyllda och att arbete pågår. Tre verksamhetsmål redovisas som röda vilket innebär att målen inte har uppnåtts.

- Strategi för länets utveckling:
 - Prioriterat mål - Goda kommunikationer inom samt till och från Jämtland Härjedalen, 4 verksamhetsmål.

Det prioriterade målet har redovisats som grönt utifrån 3 gröna och 1 gult verksamhetsmål. Verksamhetsmålet se över möjligheten att ta fram ett nytt koncept gällande Närtrafik och Anropsstyrd trafik är pågående utifrån att den anropsstyrda linjetrafiken har tillgängliggjorts men något nytt koncept för närtrafik har ännu inte tagits fram.

- Strategi för våra medarbetare:
 - Prioriterat mål - Säkra långsiktig kompetensförsörjning och goda anställningsvillkor, 2 verksamhetsmål.

Det prioriterade målet har redovisats som grönt utifrån 2 gröna verksamhetsmål.

- Prioriterat mål - Aktivt medarbetarskap och ledarskap, 2 verksamhetsmål.

Det prioriterade målet har redovisats som grönt utifrån 1 grönt och 1 gult verksamhetsmål. Målet upplevelsen hos medarbetare av att de får stöd från sin närmsta chef ska öka jämfört med 2022 har sjunkit från vårens mätning. Orsaken uppges vara den underbemanning av chefsbefattningar som rått under sommaren och hösten.

⁴⁹ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-11-23 §81, Uppföljning av kollektivtrafiknämndens internkontrollplan 2023 (KTN/15/2023)

⁵⁰ Kollektivtrafiknämndens protokoll 2023-12-14 §91, Kollektivtrafiknämndens internkontrollplan 2024 (KTN/34/2023)

⁵¹ Årsredovisning 2023 Kollektivtrafiknämnden (KTN/12/2024)

- Prioriterat mål - Utveckla en hälsofrämjande arbetsmiljö, 1 verksamhetsmål.

Det prioriterade målet har redovisats som rött. Utfallet för verksamhetsmålet att bibehålla totalt hälsofrämjandeindex i nivå med 2022 års resultat har minskat mellan vårens och höstens mätning. Enligt verksamhetsplanen fanns ytterligare ett verksamhetsmål, att sjukfrånvaron ska vara lägre än utsatt målvärde högst 3 procent. Utfallet har redovisats separat i årsredovisningen och visar att sjukfrånvaron har ökat med 2,6 procentenheter jämfört med samma period föregående år men utfallet för 2022 framgår inte.

- Strategi för ekonomi:
 - Prioriterat mål - En ekonomi i balans genom god styrning och uppföljning, 2 verksamhetsmål.

Det prioriterade målet har redovisats som rött utifrån 2 röda verksamhetsmål. Nettokostnadsutvecklingen har ett utfall med 7,2 procent att jämföra med målvärdet högst 2,2 procent. Bruttokostnadsutvecklingen har ett utfall med 3,7 procent att jämföra med högst -4,6 procent. Enligt kommentar har den höga inflationen, räntehöjning och ökade bränslepriser inneburit en kostnadsökning för de ingångna trafikavtalen, som är den dominerande kostnaden inom kollektivtrafiken.

- Prioriterat mål – Långsiktig investeringsplanering, 1 verksamhetsmål.

Det prioriterade målet har redovisats som gult fastän verksamhetsmålet redovisats som grönt utifrån genomförd aktivitet. Enligt kommentar finns ett behov av att investera i bankkortsterminaler och biljettsystemet för att säkerställa möjligheten att ta betalt ombord på bussarna. Revidering av investeringsplanen pågår.

Resandet har återhämtat sig efter pandemin. Stadstrafiken är på samma nivå som innan medan regiontrafiken inte återhämtat sig helt. Antalet anställda har ökat med två medarbetare jämfört med samma tidpunkt föregående år, vilket är en ökning med 2,9 årsarbetare. Förklaring till ökningen är överföring av verksamhet från reseservice samt att tidigare upphandlad kundserviceverksamhet nu bedrivs i egen regi.

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden inte har en tillfredsställande måluppfyllelse eftersom endast tre av sex prioriterade mål har uppnåtts.

7.2.2 Ekonomiskt resultat förenligt med budget

Revisionsfråga: Har nämnden ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?

Regionstyrelsen och nämndernas verksamhet ska bedrivas inom tilldelad driftsram. Inom driftsramen har respektive organ rätt att prioritera för att nå uppsatta resultatmål. Den budgeterade driftsbudgeten ska hållas.⁵²

Kollektivtrafiknämnden redovisade vid årets slut en negativ avvikelse mot budget med 14,9 mkr. Intäkterna var 32,7 mkr högre än budget och kostnaderna var 47,6 mkr högre än budget för helår 2023. Den negativa avvikelsen mot budget förklaras i huvudsak av ett högt kostnadsläge i omvärlden avseende exempelvis drivmedel, energi och höjda räntor samt den ökande allmänna inflationen de senaste två åren.

⁵² Region Jämtland Härjedalens styrmodell (RS/101/2015), fastställd av regionfullmäktige 2021-10-20 §123

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden inte redovisar ett ekonomiskt resultat förenligt med budget.

7.3 BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Vår sammanfattande bedömning är att nämnden har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt men utifrån ekonomisk synpunkt inte tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms ha varit systematisk och ändamålsenlig.

Bedömningen grundar sig på följande bedömningar:

Revisionsfråga	Svar	Kommentar
Styrning, uppföljning och kontroll		
Har nämnden antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?	Ja	Nämnden har fastställt en verksamhetsplan med budget i enlighet med styrmodellen.
Finns mål för nämndens ekonomi och verksamhet som utgår från fullmäktiges viljeinriktning och prioritering?	Ja	Vi bedömer att nämnden i huvudsak har mål för ekonomi och verksamhet som utgår från strategierna i styrmodellen och de prioriterade målen i regionplanen.
Har nämnden haft en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen?	Ja	Vi bedömer att nämnden har haft en tillfredsställande uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen.
Har nämnden fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och verksamhetsmål?	Ja	Vi bedömer att nämnden har beslutat om åtgärder vid avvikelser från budget och verksamhetsmål.
Har nämnden bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?	Ja	Vi bedömer att nämnden bedrivit ett systematiskt arbete med risker och att den interna kontrollen varit ändamålsenlig.
Måluppfyllelse		
När nämnden fastställda mål för verksamhet och ekonomi?	Nej	Vi bedömer att nämnden inte har en tillfredsställande måluppfyllelse eftersom endast tre av sex prioriterade mål har uppnåtts.
Har nämnden ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?	Nej	Vi bedömer att nämnden inte redovisar ett ekonomiskt resultat förenligt med budget.

Vi rekommenderar nämnden att:

- per helår dokumentera sin samlade bedömning av om den interna styrningen och kontrollen varit tillräcklig.

8 KVALITETSSÄKRING

Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har (har givits möjlighet att) faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda rekommendationer.

9 UNDERTECKNANDE

Projektledare:

Pia Holm
Kommunal revisor

Kvalitetssäkring:

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

10 BILAGOR

BILAGA 1 NÄMNDENS FÖLJSAMHET TILL UPPFÖLJNINGSPLANEN

Sammanträde	Planerad uppföljning	Genomförd uppföljning
19 jan	-	-
23 feb	-	-
5 april	-	-
17 maj	Internkontrollplan Trafikförsörjningsprogram inklusive rapport allmän kollektivtrafik 2022	§38 2023-05-17 Uppföljning av kollektivtrafiknämndens internkontrollplan 2023 (KTN/15/2023) §37 2023-05-17 Uppföljning av trafikförsörjningsprogram samt årlig rapport om allmän kollektivtrafik (KTN/35/2023)
21 sept	Kollektivtrafiknämndens verksamhetsplan Regional verksamhet som bedrivs i annan verksamhetsform	§57 2023-09-21 Uppföljning och revidering av kollektivtrafiknämndens verksamhetsplan 2023 §56 2023-09-21 Uppföljning av regional verksamhet som bedrivs i annan verksamhetsform
26 okt	Redovisning av aktuellt läge för kollektivtrafiknämndens fattade beslut	§67 2023-10-26 Redovisning av aktuellt läge för kollektivtrafiknämndens fattade beslut (uppdrag) 2023
23 nov	Internkontrollplan	§81 2023-11-23 Uppföljning av kollektivtrafiknämndens internkontrollplan 2023
14 dec	-	-

BILAGA 2 STICKPROV – DELEGATIONSBSLUT

Delegationsbeslut	Kommentar
KTN/19:3/2023, 2023-02-23 §25	Tilldelningsbeslut. Delegering utifrån enskilt sammanträdesbeslut, omfattas inte av delegationsbestämmelserna.
KTN/1:2/2023, 2023-04-05 §32	Dokumenterat på avsedd blankett. Hänvisning till punkt och uppgift om beslutsfattare följer delegationsbestämmelserna.
KTN/52:5/2023, 2023-05-17 §51	Dokumenterat på avsedd blankett. Hänvisning till punkt och uppgift om beslutsfattare följer delegationsbestämmelserna. Beslutet har inte anmälts till nämnden vid första sammanträdet efter att beslutet fattats.
KTN/55:3/2023, 2023-09-21 §62	Dokumenterat på avsedd blankett. Hänvisning till punkt och uppgift om beslutsfattare följer delegationsbestämmelserna.
KTN/18:5/2023, 2023-10-26 §75	Tilldelningsbeslut. Delegering utifrån enskilt sammanträdesbeslut, omfattas inte av delegationsbestämmelserna.
KTN/2:7/2023, 2023-11-23 §86	Delegationsbeslut avseende anställningar, samlingsärenden. Hänvisning till punkt i delegationsbestämmelserna som beslutet stödjer sig på samt beslutsfattare saknas.
KTN/90:1/2023, 2023-12-14 §95	Upphandlingsuppdrag. Hänvisning till punkt och uppgift om beslutsfattare följer delegationsbestämmelserna.